

Žadatel:

V Praze dne 30. 11. 2016

Ústav pro českou literaturu AV ČR

Na Florenci 1420/3

110 00 Praha 1

Zpracovaly:

PhDr. Václava Musilová

soudní znalkyně z oboru kriminalistika

Na Blanseku 45

143 00 Praha 4 - Modřany

Ing. Daniela Šilhová

soudní znalkyně z oboru kriminalistika a písmoznalectví

Pobočná 20

141 00 Praha 4 - Michle

Počet výtisků: 2

Výtisk č. 1

Počet stran: 31

ZNALECKÝ POSUDEK

z oboru kriminalistika

specializace expertiza ručního písma

Objednávkou ze dne 8. 2. 2016 jsme byly pověřeny vypracováním znaleckého posudku, jehož cílem je ověření pravosti rukopisu básně Karla Hynka Máchy.

Znalecký posudek se má soustředit na následující úkony:

- zajištění a studium dobových písařských norem v rámci jednotlivých druhů písma,
- analýza sporného textu Máje Karla Hynka Máchy a vyčlenění identifikačních znaků, posouzení jednotnosti rukopisu (otázka totožnosti pisatele),
- analýza srovnávacího písma Karla Hynka Máchy a stanovení variability rukopisu,
- vzájemná komparace sporného a srovnávacího písma z hlediska plošného rozložení písma, grafometrických parametrů a morfologické stavby jednotlivých komponent.

Znalecký posudek vycházel z těchto materiálů:

Sporný text

- rukopis básně „Máj“ Karla Hynka Máchy datovaný „V Praze 1836“ - pro potřeby zkoumání je dále označen jako **text „A“**.

Jako **srovnávací materiál** byly využity následující ukázky písma Karla Hynka Máchy:

- Zápisník z období 1832 až 1835 - ozn. jako **text „B“**,
- Výklad Máje z r. 1836 – ozn. jako **text „C“**,
- Deník z 16 až 18. 9. 1835 (verze B – přepis neznámé datace) – ozn. jako text „D“,
- Fragment Cikánů, pravděpodobně z podzimu 1835 – ozn. jako **text „E“**,
- Dopis Petru Veselskému ze dne 8. 4. 1836 - ozn. jako **text „F“**,
- Dopis nadepsaný „Milý Příteli“ z dubna 1836, adresovaný Antonínu Šimákovi – ozn. jako **text „G“**.

Všechny texty byly původně ke zkoumání předloženy v naskenované podobě.

Sporný text v držení Ing. Jiřího Krouského byl znalkyním k dispozici dne 31. 5. 2016.

Srovnávací texty výše označené „B“ až „F“ jsou z fondu Karla Hynka Máchy, uložené v Literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze. Tyto písemnosti kromě textu „G“ byly prozkoumány ve studovně PNP dne 24. 10. 2016. Pro další zkoumání byly použity jejich kvalitní skeny.

Metoda

K analýze písma sporného rukopisu (a rovněž srovnávacích písemných ukázek) jsou využity standardní písmaznalecké postupy – metody analytické, komparační a grafometrické. Cílem zkoumání je postihnout písemný projev v potřebné komplexnosti. Proto jsou do zkoumání zahrnuty měřitelné znaky (celková velikost písma, výškové a šířkové relace, sklon), znaky související s plošným rozložením písma na úrovni celé strany, řádek i slov (tvar a směr základny řádek a horní linie, tvar okrajů, umístění diakritických a dalších grafických znamének), posouzení kvality jednotlivých tahů (charakter počátečních a koncových tahů) a především technika psaní jednotlivých základních komponent (celých písmen) i dílčích komponent (částí písmen).

Z technických pomůcek byly použity stereoskopický mikroskop, lupa a měrky (použití skeneru a digitální kamery majitel sporného rukopisu nepovolil).

Jako zdroj pro poznání dobových písmařských norem byla použita publikace PhDr. Jaroslava Kašpara, CSc., Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím, SPN Praha 1987.

Pozn.:

V připojených obrazových dokumentacích (zvětšeno) jsou shodné a podobné znaky zvýrazněny červeně, rozdily u krátkého textu na úvodní straně Máje jsou značeny zeleně.

V popisech obrázků čísla za lomítkem znamenají číslo strany příslušného textu, tj. A/16 - šestnáctá strana Máje.

Popis a vyhodnocení písma Máchova Máje

Jako tzv. sporný materiál je třeba zkoumat písmo básně „Máj“ Karla Hynka Máchy. Ke zkoumání byl předložen v naskenované podobě, která ve zvětšení sloužila jako prvotní pracovní materiál. Originál je ve vlastnictví rodiny Krouských v Katusicích u Mladé Boleslavi a pro potřeby zkoumání byl znalkyním zapůjčen ing. Jiřím Krouským dne 31. 5. 2016 v omezeném časovém limitu.

Celá báseň v rozsahu 72 stran je kompletní. Titulní strana je nadepsána „Spisy Karla Hynka Máchy“ a jako „Díl první, Svazek první“ má dataci „V Praze 1836“.

Obsahuje citát „Dalekát' cesta má! Marné volání!!“ a v pravém horním rohu je přípis „Rukopis po K. H. Máchovi / pozůstalý“. Třetí strana obsahuje text „Máj / Báseň od Karla Hynka Máchy/ V Praze 1836“.

Text vlastní básně se nachází na str. 7-10, 13-20, 23-44, 47-60, 63-69, to znamená 55 stran. Krátké texty jsou na str. 5 a 6 (věnování) a str. 70 (poznámka „Tiskem Jana Spurného“). Žádný ručně psaný text není na osmi stranách 2, 4, 12, 22, 46, 62, 71 a 72, na čtyřech stranách 11, 21, 45 a 61 jsou uprostřed pouze číslice 1 až 4. Zkoumání je podroben rukopis v celém rozsahu.

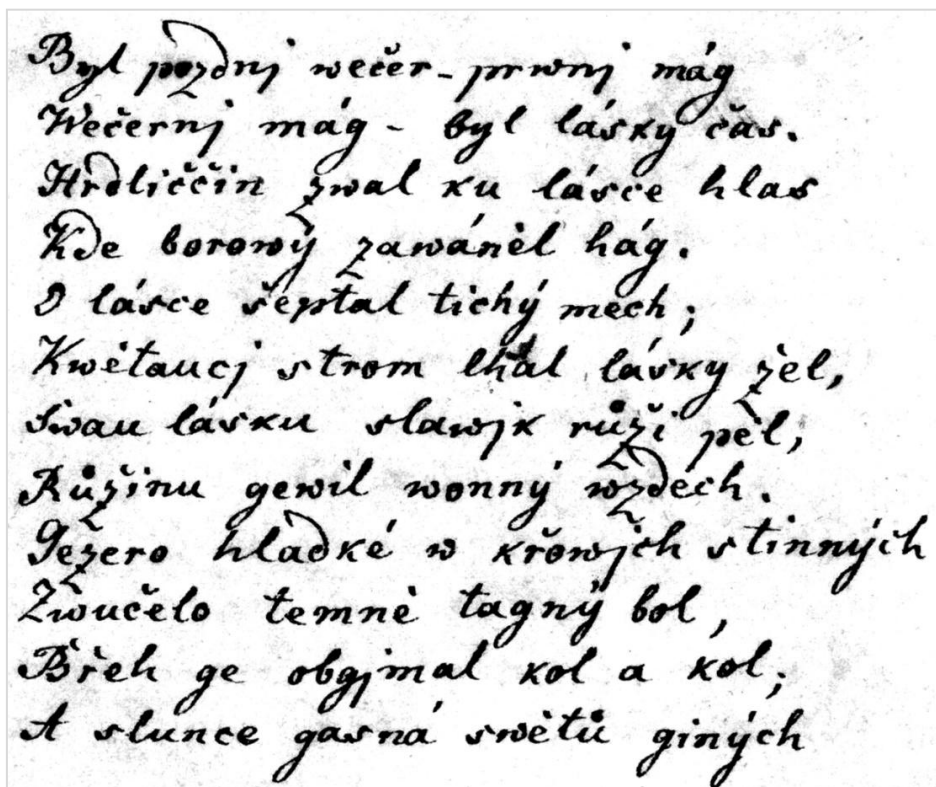
Pozn.: Paginace je v horním vnějším rohu, ale není úplná, pouze na listech 7-10, 14-20, 24-38, 41-44, 48-56, 58-60, 64-68. Některé stránky nemají původní číslování (titulní strany ke spisům a básni, věnování, strany s číselným označením jednotlivých zpěvů a obou intermezz, str. 70). V řadě případů bylo číslo strany napsáno tužkou (stopy gumování). Protože číslice mají malý rozsah a navíc označení některých stran může být dílem jiné osoby, nejsou číslice zahrnuty do zkoumání.

Sporný text básně je vyhotoven na papírech dvojího formátu. Jeden formát 93 x 115-118 je použit u stran 1 až 32, jiný formát 113 x 142 – 143 mm mají ostatní strany 33 až 72. Vedle samostatných lístků jsou součástí písemnosti i dvojlisty.

Druh psacího prostředku nebylo možno při krátkém setkání se spornou písemností posoudit. To znamená, že v rámci písmoznaleckého zkoumání se nemůžeme vyjádřit k tomu, zda jde o písmo vyhotovené nějakým druhem inkoustu, nebo zda jde o tisk. To by bylo předmětem případného technického zkoumání písemností. Lze pouze konstatovat, že tahy písmen jsou charakterizovány tzv. stínováním, což je v souladu s dobovou normou (slabé vzestupné tahy, silné sestupné tahy). Nános psacího média je v silnějších tazích vysoký, písmo je velmi čisté, nevykazuje rozpětí ani stopy nadbytečných stop inkoustu. Znaky rozpětí jsou přítomny pouze v úvodní poznámce na str. 1 („Rukopis po K. H. Máchovi pozůstalý“).

Nemožnost potvrdit, že předkládaná písemnost je skutečně originál, vyhotovený mechanicky psacím prostředkem, způsobuje, že další analýzy se mohou soustředit pouze na morfologii jednotlivých písmen a na plošné rozložení písma jakožto celku, tzn. na otázku pisatelství (ať už originálu, nebo tiskové předlohy).

K napsání celé básně je použito převážně tzv. humanistické písmo (latinka), a to tzv. polokurzívy, s prvky novogotického písma.

Byl prvny večer - prvny máj
Večernj máj - byl lásky čas.
Hrdliččin žval ku lásce hlas
Kde borový zavánel háj.
O lásce šepstal tichý mech;
Květaucj strom lhal lásky žel,
Svau lásku slavjx rúži pěl,
Kúžinu gewil wonný wdech.
Jezero hladké w křovjch stinnjch
Zwučelo temně tagný bol,
Břeh ge objmal kol a kol,
A slunce garna' světu giných

str. 13

Pozn.: Obrazy jsou v připojené obrazové dokumentaci pro lepší přehlednost zvětšeny, přičemž vzájemné výškové a šířkové poměry zůstávají zachovány.

Z ukázky je patrné, že některá písmena se tvarově od současného úzu liší. V době vzniku básně se „g“ četlo jako „j“, „j“ naopak znamenalo „í“, „w“ se používalo místo „v“ a „au“ se četlo jako „ou“, tj. „prwnj mág“ = „první máj“, „Květaucj“ = „Květoucí“.

Písmo má velmi malou velikost. Střední pásmo má výšku 1mm, písmena horního pásma mají většinou celkovou výšku 2 mm, nejvyšší „d“ až 4,5 mm, písmena spodního pásma 2,5 mm, maximálně 4,5 mm. Šířka oválů je většinou 1 mm, písmena „w, m“ 2 mm, šířka iniciál se pohybuje od 1,5 do 4 mm, „d“ od 2 do 7 mm. Sekundární šířky (mezer mezi písmeny) jsou 0,5 – 1 mm, terciární šířky (mezer mezi slovy) mají rozpětí 0,5 až 3 mm. Pokud jde o rozestupy řádek, převažuje vzdálenost 3 mm, ojediněle je rozestup 4 mm.

Písmo Máje je vyrovnaně pravosklonné. Výjimku tvoří nadpisy v části „INTER-MEZZO I“ (str. 39 až 44), které jsou vyhotoveny kolmo až mírně levosklonně, s cílem graficky se odlišit od vlastních veršů, vyhotovených pravosklonně.

Lebor dachú
„Připraven gestit' geho stán.
„Aj zýtra púlnoc nastane,
„Wichr nás opét prívane
„Fak mu buď slawný pohřeb dán.“

Jeden hlas.
„Rozlehlým polem let' mi'g hlas;
„Pohřeb w púlnocnj bu'ce čas!
„Eo x pohřbu dá každý mi'gew.“

odlišení nadpisů sklonem - str. 42

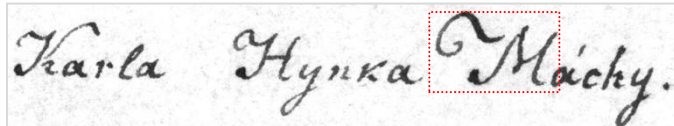
Rychlost psaní je konstantní v celém rozsahu rukopisu, způsob vyhotovení jednotlivých tvarů je jistý, plynulý.

Písmo je velmi málo vázané. Převažují izolovaná písmena, pouze některé skupiny vykazují tendenci k propojování, ale nedůslednému. Relativně vysoká je vázanost po písmenech „b, o, w“ (kličkové napojení), kličkově je přípojně i „p“. Vázanost často vykazují i písmena „i, j“ a skupina „au“ (= „ou“). Spojení více písmen je řídké, např. ve slovech „poli-l-a“ (str. 34), „pol-e-t-ěl“ (str. 64), „n-e-poh-nut-é“ (str. 36), „u-ply-nul-é“ (str. 25).

Hluboké ticho té' temnosti
Zpět wáb'j časy pomínulé,
A wěžen' we vnách dny mladosti
Zas z'ige dáwno uplynulé.
To zpomen'j mladistwých let

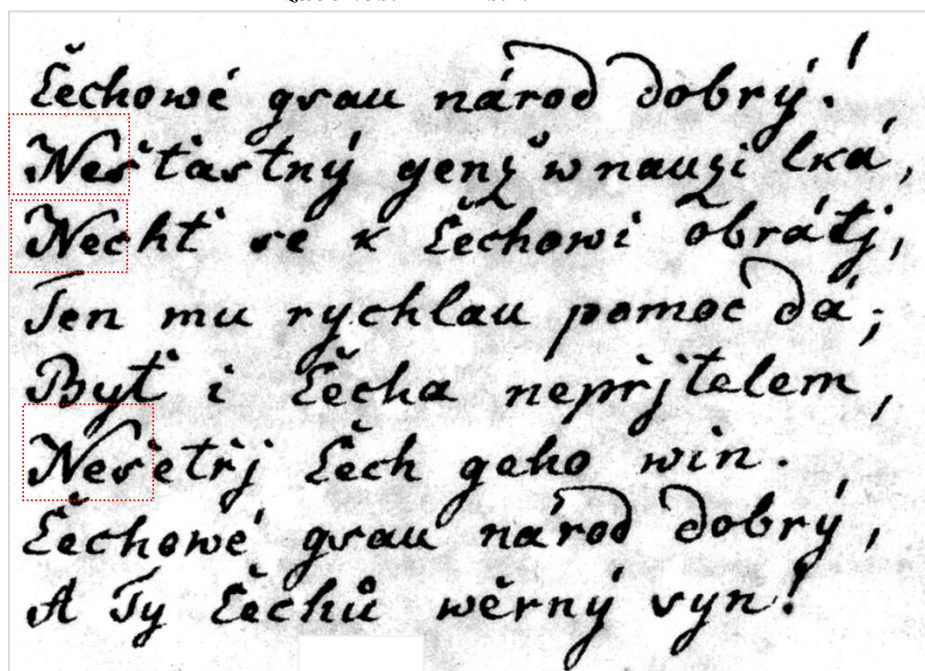
nízká vázanost - str. 25

V rámci dobového úzu každý verš začíná veľkým písmenom, v dôsledku čohož zastoupení veľkých písmen v textu je početné a komparace lze provádět v rámci malých i veľkých písmen. Iniciály jsou někdy zdobené vlnovkami v levé horní části písmene („M, N“), běžnější jsou varianty nezdobené.

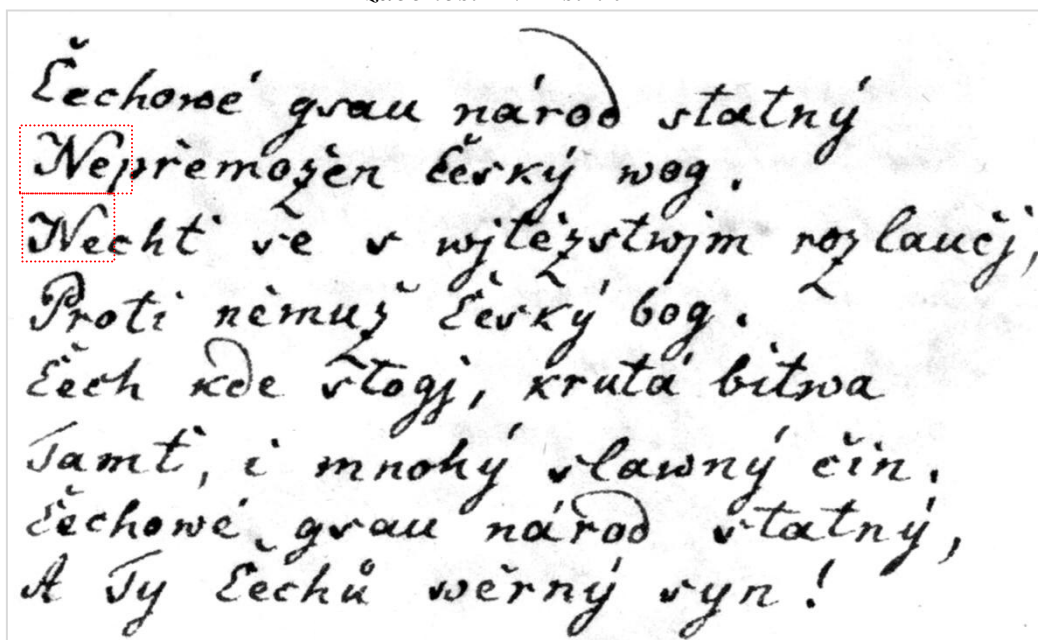
Karla Hynka Máchy.

zdobnost "M" - str. 1

Ěchové grau národ dobrý!
Nestastný genj w nauzi lka,
Necht se k Ěchowi obrátj,
Ten mu rychlau pomoc dá;
Byt i Ěcha nepřjtelem,
Nevětrj Ěch geho win.
Ěchové grau národ dobrý,
A Ty Ěchu věrný syn!

zdobnost "N" - str. 7

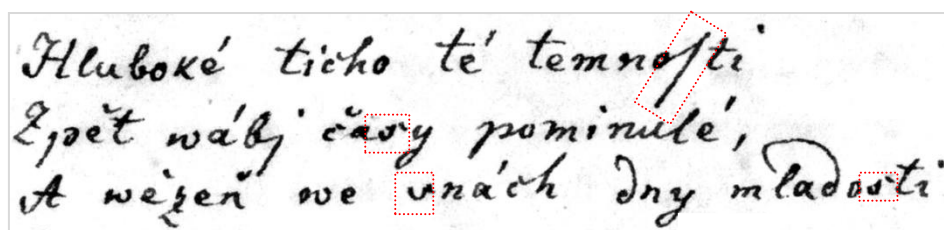

Ěchové grau národ statný
Nepřemožen Ěcký bog.
Necht se v wjtězstwjm rozlaucj,
Proti němuž Ěcký bog.
Ěch kde stogj, kruta bitwa
Samt, i mnohý slawný čin.
Ěchové grau národ statný,
A Ty Ěchu věrný syn!

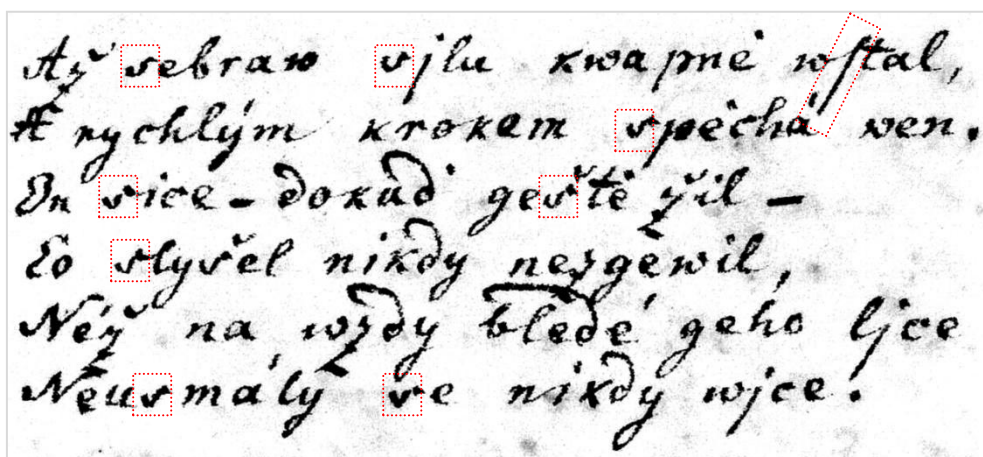
zdobnost "N" - str. 8

Celkově je písmo zřetelné, s dobře odlišitelnými tvary, které jsou pravidelné a značně stabilizované. O dvou tvarových variantách lze hovořit pouze u písmene „s“ a velkého „J“.

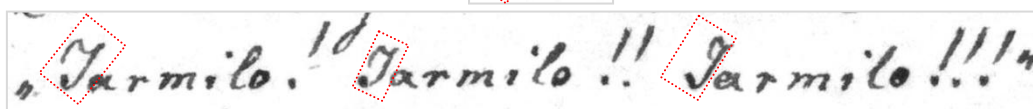
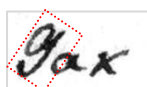
Např. vedle většinového malého písmena „s“ odpovídajícího dnešnímu perličkovému písmenu se zde vyskytují dlouhé tvary pokrývající všechna tři pásma. Důležité je, že tyto menšinové varianty se nacházejí na různých místech rukopisu (např. str. 25, 27, 28, 37, 42, 50, 55 a 64).

variantnost tvaru „s“ - str. 25

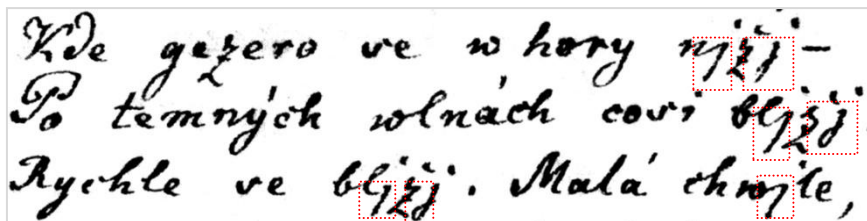
variantnost tvaru „s“ - str. 37

dvě různé podoby „J“ - str. 30 a 20

Jinak se přirozená proměnlivost týká prakticky pouze detailů psaní jednotlivých komponent, např. způsob zahájení oválů „a, c, d, g“ (závit či oblouček), proporce klíčků „b, h, l“, nadbytečná přítomnost háčků za „B, D“, délka zpětného koncového tahu „d“ a charakter jeho ukončení (jednoduchý oblouk či zátřhy),

charakter koncových tahů „K, N“, přítomnost náběhových tahů „j, m, n“, tvar spodní partie a přípojnost „t“ či ukončení „j“ v platnosti „í“ (rovný tah či klička).

Ukázka variability dílčích komponent - „j“ (rovný koncový tah i klička) – str. 17

Podrobný popis základních tvarů jednotlivých písmen i případných variant je uveden dále v komparační části, tj. při popisu jednotlivých znaků v rámci porovnání sporného rukopisu a srovnávacích ukázek písma K. H. Máchy.

Vztah k dobové normě

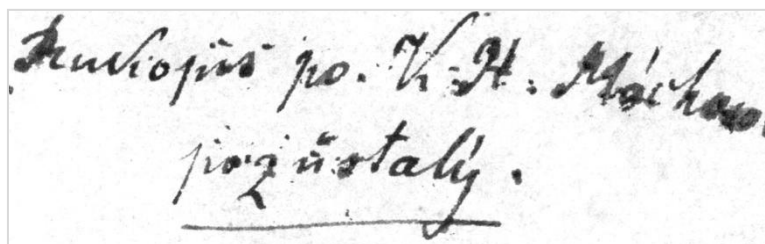
Během života K. H. Máchy (nar. 16. 11. 1810, zemř. 6. 11. 1836) se v Čechách používalo novogotické písmo (1775 až 1848). Jednalo se o druhou etapu vývoje novogotického písma, která je charakterizována úplným vítězstvím německého novogotického písma v Čechách.

Ve školách se mládež učila psát čtyřmi druhy písma, těžiště výuky však bylo v kurentu, jehož tvary byly totožné při psaní českých i německých textů. Písmo českých textů se odlišovalo pouze diakritickými znaménky. Dalším druhem novogotického písma, jemuž se ve školách učilo po roce 1775 podle jednotných předloh, byla polokurzíva zvaná kanzlei (Kantzeischrift), které bylo ve školních učebnicích ve dvou typech (kolmé a nakloněné). Oba typy se neliší pouze sklonem písmové osy, ale především tvary písma (kolmá písmena nemají v horní ani v dolní zóně smyčku, nakloněné tvary mají charakter typického polokurzívního písma). Třetím základním druhem byla fraktura. Její písmena mají základní model stejný jako stojatá kanzlei, jsou však vyšší, masívnější a píší se perem se širokým hrotem a jsou také ozdobnější. Podstatná změna nastává v písmu ve třicátých letech devatenáctého století, kdy se začíná novogotická kanzlei nahrazovat v jazykově českých textech humanistickou polokurzívou. Jako běžného písma se ale i nadále užívalo v českých textech kurentu, který se již začíná někdy měnit vlivem humanistického písma, avšak základní charakter zůstává zachován. Kurent ustupuje v českých textech písmu humanistickému definitivně až v průběhu padesátých let devatenáctého století.

Výsledky vzájemného porovnání jednotlivých částí sporného rukopisu

Na základě analýzy písma sporné básně a porovnání jednotlivých znaků v rámci příslušných hledisek byla zjištěna v celém rozsahu průkazná jednotnost, shody byly konstatovány v různých hlediscích zkoumání.

Pozn.: Stranou je ponechán krátký text v pravém horním rohu na str. 1 „Rukopis po K. H. Máchovi / pozůstalý“, který je analyzován a komparován samostatně.

Vyčleněný text - str. 1

V obecné rovině se sporný rukopis vyznačuje shodami v různých hlediscích zkoumání: absolutní velikost písma, vázanost, rozložení textu na stránce (např. tvar levého okraje, velmi vyrovnaný tvar a směr řádek), plošné rozložení tahů (výškové a šířkové poměry, sklon), tvar a umístění diakritických a interpunkčních znamének a kvalita provedení písma (síla tahů na základě přítlaků a zeslabení ve shodných pozicích, charakter zahájení a ukončení jednotlivých tvarů).

Ve zvláštní rovině zkoumání se shoduje technika psaní jednotlivých tvarů – malých i velkých písmen – na úrovni základních i dílčích komponent. Lze konstatovat poměrně nízkou tvarovou variabilitu.

Vzhledem k tomu, že konkrétní výsledky komparací písma v rámci sporného materiálu by se prakticky dublovaly s výsledky vzájemného porovnání sporného a srovnávacího materiálu, odkazujeme na popis jednotlivých znaků obecné i zvláštní roviny zkoumání v další části týkající se identifikace pisatele.

Na tomto místě jsou pro ilustraci uvedeny přehledy výskytu vybraných písmen „K, M, N, U, T, Y“, které vykazují vysokou jednotnost užitých tvarů v rozsahu celé písemnosti. Vedle výřezů jednotlivých písmen je červeně uvedena příslušná strana spolu s případnými poznámkami.

"K"

K₁ K₃ K₅ K₁₀ K₁₃ K₁₇ K₁₈ K₁₈ K₂₃
 K₂₃ K₂₃ K₃₆ K₄₃ K₅₀ K₅₂ K₅₂ K₅₃ K₅₃ K₅₉ K₆₃
 K₆₅ K₆₆ K₆₈

"k"

k₃ k₅ k₆ k₁₀ k₁₄ k₁₄ k₁₅ k₂₀ k₂₃ k₂₄ k₃₀ k₃₁ k₃₃ k₅₀
 k₅₁ k₅₂ k₅₃ k₅₇ k₅₉ k₆₃ k₆₃ k₆₇ k₆₇ k₆₈

"M"

M₁ M₁ M₃ M₅ M₁₆ M₁₉ M₁₉ M₂₀ M₂₀
 M₂₄ M₂₆ M₂₆ M₂₇ M₃₁ M_{39-nadpis} M₄₀ M₄₁
 M₄₁ M_{42-nadpis} M_{42-nadpis} M₄₃ M₄₇ M₄₇ M₅₂
 M_{57-nadpis} M₆₄ M₆₄

"m"

m₅ m₇ m₁₀ m₁₀ m₁₀ m₁₂ m₁₄ m₁₆ m₁₇ m₂₀
 m₂₄ m₂₇ m₂₈ m₃₃ m₄₀ m_{42-nadpis} m_{43-nadpis} m₄₄ m₄₇ m₅₂
 m₅₃ m₅₄ m₅₅ m₅₆ m₆₀ m₆₄ m₆₇
 m₆₉ m₇₀ (z levé strany nepřipojnost, z pravé strany připojnost i nepřipojnost)

"N"

N₇ N₇ N₇ N₈ N₈ N₁₀ N₁₄ N₁₅
 N₁₆ N₁₇ N₁₇ N₁₉ N₂₀ N₂₃ N₂₃
 N₂₅ N₂₅ N₂₈ N₂₈ + N₂₈ N₂₈ N₂₉ N₃₀
 N₃₃ N₃₄ N₃₅ N₃₇ N_{39-nadpis} N₃₉

"n"

n1 n1 n1 n1 n1 n3 n5 n5 n5 n6 n7 n7 n8 n9 n10 n15 n
20 n23 n25 n29 n33 n33 n39-nadpis n41-nadpis n42-nadpis n42-nadpis

"T"

Te 7 Ta 8 Ty 8 Ty 9 To 10 To 10 Ta 14 Te 17 To 18 Tic 20
To 25 Ta 30 Tec 40 Tiv 70

"t"

t' 1 ta 1 te 5 tu 5 te 6 ta 6 t' 7 tu 7 t' 7
t' 7 te 7 tr 7 tr 7 to 8 to 8 te 8 to 8 tr 8 tr 8
t' 9 to 9 to 9 to 9 to 10 to 10 to 10 to 10 to 11
to 11 to 11 to 13 to 13 to 13 to 14 to 14 to 15 to 15 to 16 to 16 to 17
to 18 to 19 to 20 to 25 to 30 to 35 to 35 to 36 to 39-nadpis to 39
to 40 to 41 to 48 to 50 to 52 to 56 to 57-nadpis to 60 to 64 to 68

"U"

U 25 U 39-nadpis U 55

"u"

u 5 u 5 u 5 u 5 u 5 u 6-nadpis u 6-nadpis u 7 u 7 u 7
u 7 u 8 u 8 u 8 u 9 u 9 u 9 u 9 u 9 u 10 u 10 u 10 u 13
u 13 u 13 u 13 u 13 u 13 u 14 u 14 u 14 u 14 u 15 u 15 u 15

u 16 u 16 u 17 u 17 u 18 u 18 u 19 u 19 u 20 u 20 u 23
 u 23 u 25 u 30 u 34 u 34 u 39 u 39 u 40-nadpis u 40-nadpis u 41-nadpis
 u 48 u 48 u 52 u 53 u 53 u 60 u 60 u 67 u 67

"y"

y 1 y 1 y 3 y 3 y 5 y 7 y 7 y 7 y 7

y 7 y 7 y 7 y 7 y 8 y 8 y 8 y 8 y 8

y 8 y 8 y 9 y 9 y 9 y 9 y 9 y 10 y 10

y 10 y 10 y 10 y 10 y 10 y 10 y 10 y 10 y 10

y 10 y 10 y 13 y 13 y 13 y 13 y 13 y 13 y 13

y 13 y 13 y 14 y 14 y 14 y 14 y 14 y 14 y 14

y 14 y 14 y 14 y 17 y 17 y 23 y 23 y 23 y 29 y 34

y 39 y 42-nadpis y 42-nadpis y 44 y 49 y 52 y 57 y 63 y 66 y 69

Porovnání krátkého textu v pravém horním rohu na str. 1 „Rukopis po K. H. Máchovi / pozůstalý“ s celým ostatním rukopisem prokázalo na jedné straně některé podobnosti ve sklonu a šířkových poměrech, ale vedle toho je nutno uvést řadu zásadních rozdílů.

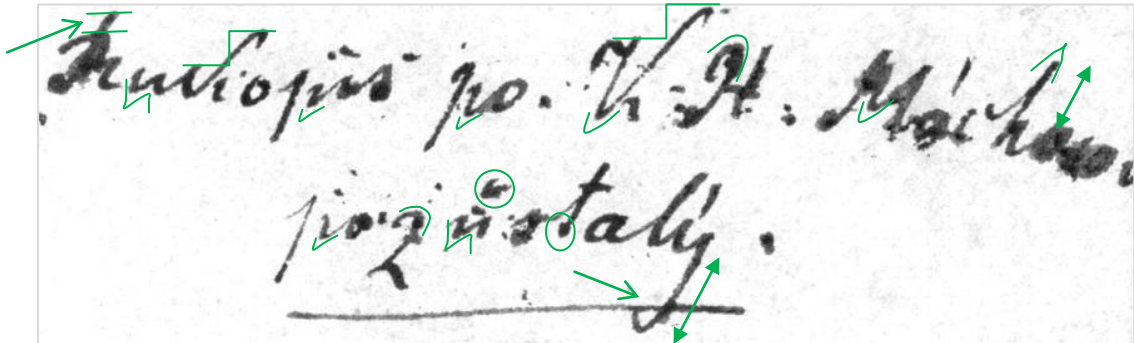
Tento krátký text se liší zejména těmito znaky:

- větší velikost písma,
- výškové poměry - větší rozdíl výšek v rámci písmen „k“ a „K“, vyšší horní a spodní pásmo,
- vázanost – větší propojování skupin písmen,
- tvar základny – nepravidelný, zvlněný, na konci první řádky sestupný,
- kvalita tahů – velké rozdíly v síle tahu, přepisy, obtahování písmen,
- tvary písmen:
 - „H“ – tvar horní partie první části,
 - „R“ – rovné zahájení horního oblouku (v ostatním písmu Máje pisatel užívá závit stejně jako „B“ a „P“), přesah svislice nad obloukem,
 - „p“ – jiné ukončení písmene,
 - „s“ – současný kurzívní tvar,
 - „t“ – tvar spodní partie (drobná nepřipojná klička),
 - „ů“ – zubovité obraty (v Máji girlandový systém psaní), háček místo kroužku, rovný koncový tah,
 - „y“ - zakončení otevřeným obloukem (není klička).

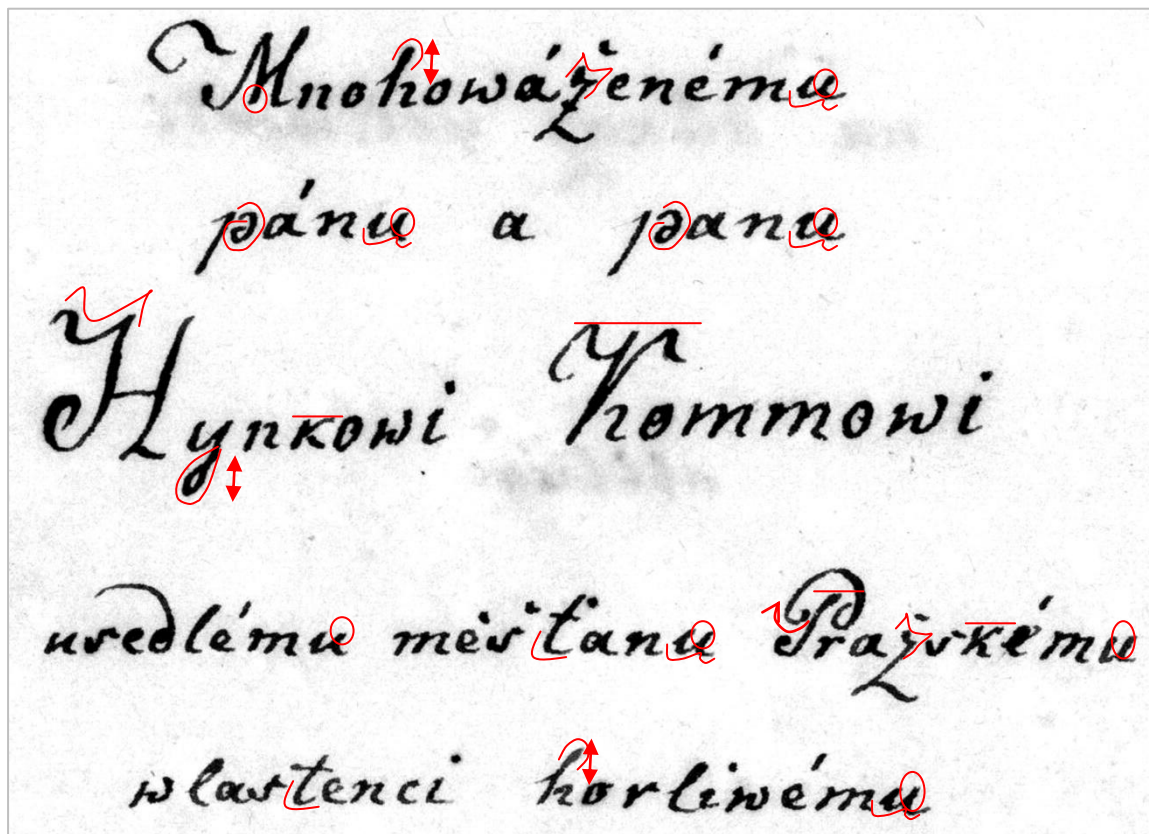
Přes malý rozsah krátkého textu „Rukopis po K. H. Máchovi / pozůstalý“ má souhrn zjištěných rozdílných znaků vysokou identifikační hodnotu, protože rozdíly se týkají velkého počtu hledisek a těmito znaky se krátký text vymyká vysoké ustálenosti písma, kterým je napsán celý text Máje. Lze proto konstatovat, že tento **krátký text na první straně psala jiná osoba.**

Na následující straně je pro ilustraci uveden krátký text na str. 1 Máje a dále věnování na str. 5 Máje, jehož písmo plně koresponduje s celým rukopisem básně.

Vybrané rozdílné znaky jsou v krátkém textu zvýrazněny zeleně.

text A/1

text A/5

Popis a vyhodnocení srovnávacího materiálu

Pro potřeby komparace byly použity následující ukázky písma Karla Hynka Máchy, které mají různý rozsah:

text „B“: Zápisník z období 1832 až 1835 je archivován ve formě knižní převazby. Podle informací byl restaurován (provedeny opravy porušeného papíru), ale zpráva o rozsahu oprav není k dispozici. Zápisník má velikost 20 x 25 cm a obsahuje 127 číslovaných stran včetně kreseb (některé strany chybí).

text „C“: Výklad Máje z r. 1835 tvoří jeden list rozměru 11 x 17,8 cm.

text „D“: Deník z 16 až 18. 9. 1835 (verze B – přepis neznámé datace) sestává ze čtyř stran oboustranně popsaného jednoho listu rozměru 11-11,2 x 18,5 cm.

text „E“: Fragment Cikánů, pravděpodobně z podzimu 1835, byl vyhotoven na papír rozměru 12 x 18,5 cm.

Pozn.. *Kolmo situovaný ručně psaný text pod podpisem u spodního okraje papíru psala jiná osoba.*

text „F“: Dopis Petru Veselskému ze dne 8. 4. 1836 má rozměry 19 x 23,8 cm.

Pozn.: *Čtyři nestejně dlouhé řádky silně pravosklonného písma u spodního okraje druhé strany vykazují znaky písma jiné osoby, a proto jsou ponechány stranou.*

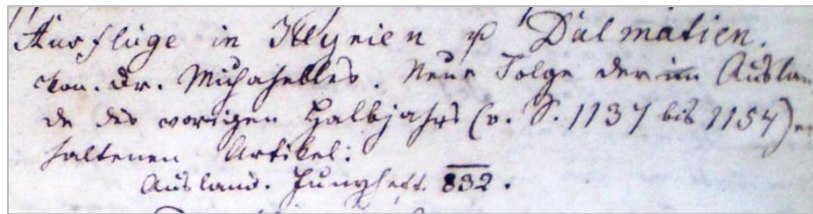
text „G“ – Dvojstránkový dopis nadepsaný „Milý Příteli“ z dubna 1836 adresovaný Antonínu Šimákovi je k dispozici pouze jako fotografie, původní rozměr této písemnosti není znám.

Tahy písma jsou provedeny černým psacím médiem, ale za omezených podmínek zkoumání není možno se vyjádřit ke způsobu vyhotovení daných zápisů.

Srovnávací texty pocházejí z 30. let 19. století, z doby blízké vzniku Máje. Jednotlivé texty (a části zápisníku) byly vyhotoveny v různých dnech za různých písařských podmínek. Rychlost psaní kolísá podle subjektivního přístupu pisatele k psaní, ale písmo je jisté a plynulé a vykazuje potřebnou ustálenost. V souhrnu mají srovnávací písemnosti dostatečný rozsah, takže je možno vyhodnotit rozpětí písařských zvyklostí pisatele, míru variability rukopisu a stability jednotlivých znaků.

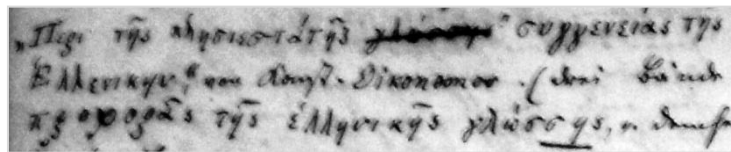
Rozsahem nejdelší text „B“ (Zápisník) obsahuje nejen česky psané texty, ale i texty psané německy, latinsky, případně polsky (např. s. 24), francouzsky (např. s. 25), anglicky (s. 83 a 95) či řecky (tři řádky na s. 18).

Zčásti v závislosti na použitém jazyku jsou užity různé druhy písma, např.:

Handwritten German text in cursive script, likely a travelogue or diary entry. The text is written in a dense, flowing cursive style. The visible text includes: "Aufsätze in Albanien & Dalmatien. von Dr. Mißfeldt. Neue Folge des in A. 1837 bis 1839 in der k. k. Hofbibliothek in Wien. 882."

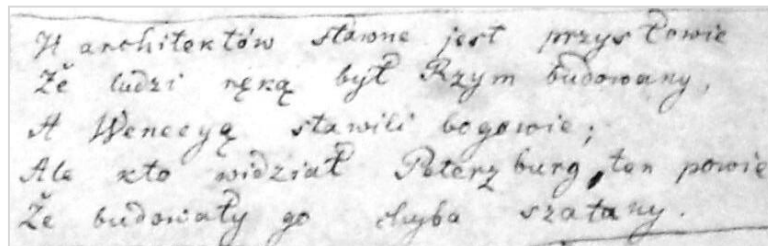
Německy psaný text B/7

Handwritten Greek text in cursive script, likely a travelogue or diary entry. The text is written in a dense, flowing cursive style. The visible text includes: "Περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐλευθερίας, ἀπὸ τοῦ Διονυσίου (Ἰωάν. Λύκου) κτλ. τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐλευθερίας, κτλ. κτλ."

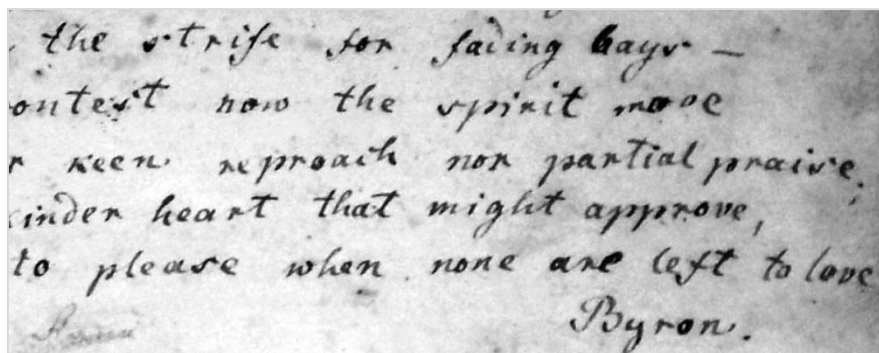
Řecky psaný text B/16

Polokurzíva, tj. druh použitý k napsání sporného textu „A“, je ve srovnávacím textu „B“ zastoupena na různých místech. Tento druh písma je rovněž použit k vyhotovení ostatních srovnávacích textů „C“ až „G“.

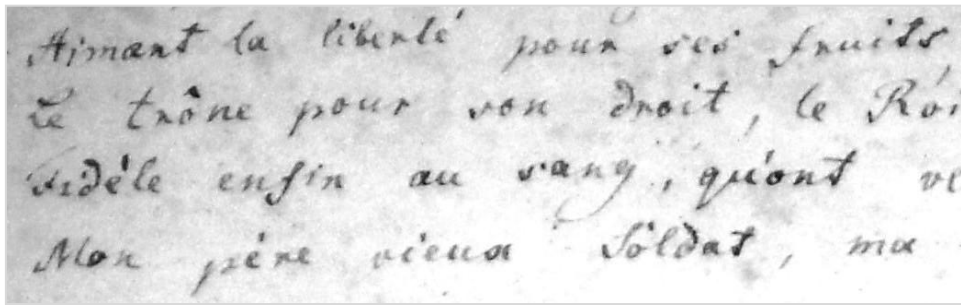
Handwritten Polish text in cursive script, likely a travelogue or diary entry. The text is written in a dense, flowing cursive style. The visible text includes: "Architektów stawa jest przymownie
Ze ludzi rzekę był Raym budowany,
A Wencye stawili bogowie;
Ale kto widział Petyrburg, ten powie
Ze budowały go dyba szatany."

polsky psaný text – část textu B/95

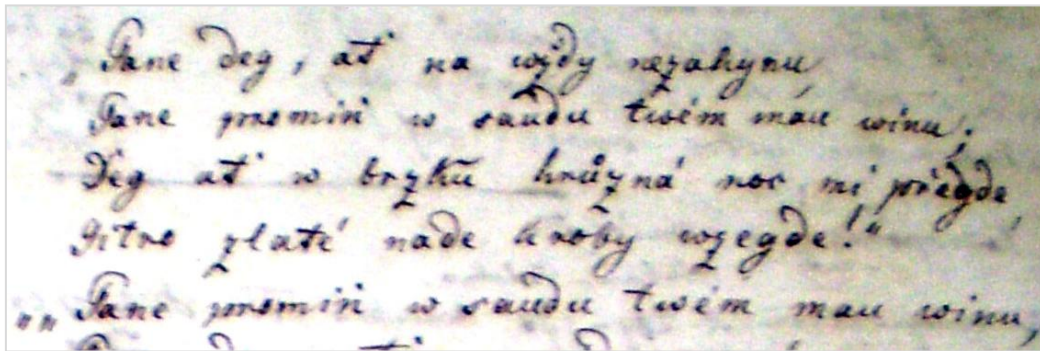

Handwritten English text in cursive script, likely a travelogue or diary entry. The text is written in a dense, flowing cursive style. The visible text includes: "The strife for saving Bayr -
outest now the spirit more
keen reproach nor partial praise,
sinner heart that might approve,
to please when none are left to love.
Byron."

Anglicky psaný text – část textu B/95

Francouzsky psaný text - část textu B/95

Polokurzíva v česky psaném textu B/19

To znamená, že součástí srovnávacího materiálu je druh písma, který je spornému písmu plně adekvátní, a že má v souhrnu dostatečný rozsah. Proto pro potřeby požadovaného zkoumání – identifikace pisatele sporného textu – je shromážděný srovnávací materiál možno označit za vyhovující.

Nález – výsledky komparace

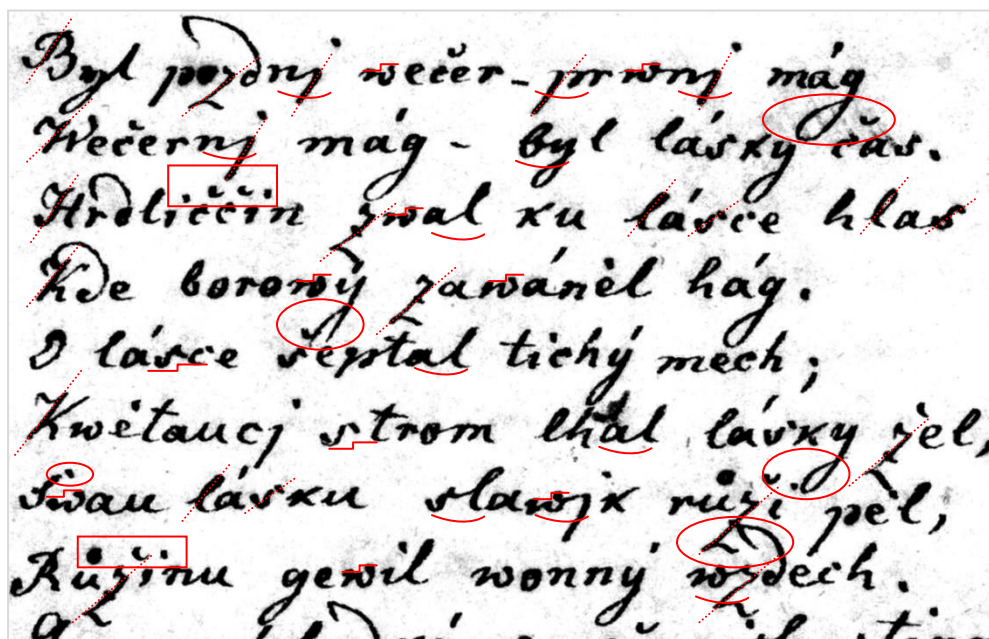
Na základě porovnání písma rukopisu Máje (textu „A“) a srovnávacích ukázek K. H. Máchy (texty „B“ až „G“) byly zjištěny shodné znaky v obecné i zvláštní rovině zkoumání.

V obecné rovině se shody týkají především plošného rozložení písma a měřitelných znaků, např.:

- **velikost písma** daná výškovými a šířkovými rozměry jednotlivých písmen (viz vyhodnocení sporného písma),
- **výškové poměry** – vztah horního, středního a spodního pásma – průměrné hodnoty 2 : 1 : 2-2,5, ale některé tvary toto základní rozpětí přesahují (v horním pásmu některé iniciály a písmeno „d“, ve spodním pásmu spodní kličky „j, g, y“);

odpovídá i průnik spodních délek („j, g, y“) a horního pásma následující řádky (zejména „d“ a diakritických znamének),

- **šířkové poměry** – šířky jednotlivých tvarů (ovály většinou 1mm, písmena „m,w“ dvojnásobná) vůči mezerám mezi písmeny (menší než primární šířky písmen) a slovy (odstup většinou dvou písmen),
- **tvar základny** – velmi rovný, pouze příležitostné podsazení některých písmen (např. „b, s“) a **tvar levého okraje** – rovný,
- **sklon** – vyrovnaná pravosklonnost, písmena „s“ a „z“ jsou více vykloněna vpravo, odpovídají i úhly, které svírají se základnou zpětné tahy "d",
- **vázanost** – velmi často přerušování psacího pohybu po každém písmenu, tendence (nedůsledná) spojovat stejné hláskové skupiny (přípojnost písmen „b, i, j, l, o, p, w“); shoduje se i vázanost v rámci psaní jednotlivých písmen: většina písmen je jednotahových, dvojtahové jsou tvary „k, s, t, z, B, M, N, P, R, T, Z“ a trojtahové jsou „A, H, K“,
- **diakritická znaménka** – umístění čárek, teček a háčků v rovině, čárky jsou vyhotoveny ve směru sklonu, háčky jsou drobné, poměrně mělké, s vyrovnanými vrcholy či vrcholy sestupnými, shody jsou i v případném doplňování zdobných vlnovek před "M, N" a háčků v iniciálách „B, C, D, S“,
- **kvalita písmen** – výrazné stínování, tj. střídání silnějších a slabších tahů, koncové obloučky u základny jsou zeslabovány, šikmé tahy „j“ jsou tupé.

Text A/13

W dopolednjich hodinách chodil jsem po ko-
pech nad novoměstským hřbitovem. Sira-
na jest tam odtud výhledka na Prahu;
obzvlášť při východu a západu slunce
stává se obklopenej Prahu hory w te-
mnomodrých a řízkových barvách. W dál-
ce k půlnoci Milešov a Hostál. Snad ode-
hlost gegich, snad vynikčnost gegich na

Srovnávací text D/1

18^{tého} Zarj. 1835.
Četl jsem: „Die letyten Sage Pompejis“ od Bul-
wera, pak jsem napsal rolli „Gindricha“ y
„Laupeje“ od Kleipery a odoslal gi jo. Jte
pánkowi. Večer jsem byl u Týla pak u Ko-
márku. Tam jsem poprvé viděl jo. Her-
coga; originálnj to člověk a básník. Sed-
mně jeho básně docela jiné přička.

Srovnávací text D/2

Jak pěkně nebude můj list napravný, pokud by
gvi mi (bláženě paměti) opsal báven k gmeno-
vám bývalého našeho prefecta jo. jo. Kajeta-
na Wrány; ale upřímněj bude dogista každý
cit w něm ponešený, nežli w napřev prootku-
tém vynuceném pránj.
Mně ve jo. sobě dosti čarsto - abych ne-
rene - ustanově stývká; Edgl mi o sobě

Srovnávací text G/1

Ve zvláštní rovině zkoumání byly zjištěny shody a podobnosti v následujících tvarech:

- **"A"** - tvar blízký hůlkovému "A" (dva svislé tahy, přesný dotek tahů i odstup mezi tahy v horní části), levotočivý závit u základny v levé části písmene (časté zesílení tahu), v pravé části ukončení tahu pravotočivým obloukem či rovným tahem, průškrť písmene ve středové části s přesahem svislic i s přesnou lokalizací průškrťu mezi svislicemi,
- **"a"** - jednotahový kurzivní tvar písmene, uvnitř oválu výskyt počátečních závitů, v pravé části písmene za oválem překrytí tahů, prosmyčkování i rozestup mezi tahy, koncový tah vodorovný, vzestupný i sestupný,
- **"B"** - první část v podobě svislého tahu s levotočivým závitěm (výskyt zesílení tahu u základny), druhým tahem vyhotoveno nejprve oblé zdobné zahájení v horní části vlevo před svislicí, horní oblouk umístěný nad svislicí (těsná lokalizace nad svislicí i křížení svislice), v pravé části přechod mezi oblouky těsně u svislice i s odstupem od svislice, obrat s překrytím tahů, se smyčkou i rozevření tahů), oblé ukončení dolního oblouku směřujícího vlevo, mezera mezi dolním obloukem a svislicí,
- **"b"** - kurzivní jednotahový tvar, smyčka v horní zóně, na smyčku navazuje oblý obrat u základny, tvar může být ukončen obloukem směřujícím ke křížení smyčky v horní zóně, další variantou je tvar se smyčkovým či ostrým obratem přecházejícím do propojovacího tahu s následným písmenem,
- **"C"** - specifický tvar připomínající stranově obrácenou číslici "3" s výskytem prohnutí tahu (oblý, ostrý i prosmyčkovaný přechod), oblé zahájení tvaru v horní části (výskyt přidavných levosklonných kratších tahů před zahájením, vyhotovených druhým tahem – viz obecná rovina), koncový tah u základny vodorovný i mírně vzestupný, zaznamenan i jednoduchý tvar s rovnou svislou částí,
- **"c"** - jednoduchý otevřený oblouk,

- **"D"** - tvar odpovídající současnému kurzívnímu písmenu, zahájení sestupným šikmým tahem, v dolní části u základny vlevo před svislicí smyčka, ostrý obrat či překrytí tahů v obratu, ukončení tvaru v horní levé části před svislicí výrazným oblým vrcholem,
- **"d"** - zahájení oválem ve středním pásmu (výskyt levotočivých závitů uvnitř oválu), po oválu následuje výrazný vzestupný levosklonný tah ukončený zaoblením v horní části - tento tah je ukončen přímo nad oválem nebo častěji směřuje vlevo, až před tři předcházející písmena,

- **"E"** - příslušnost k současnému kurzívnímu písmenu se zahajovacím závitkem v horní části, mezi oblouky rozevřený či ostrý přechod,
- **"e"** - jednoduchá smyčka (náběhový tah před smyčkou či zahájení psaní smyčkou bez přesahu křížení), ukončení tvaru vodorovným, vzestupným i sestupným tahem,

- **"H"** - trojtahovost, první část zahájená zvlněním v horní části a s levotočivým oblým zakončením u základny, druhá svislice s rovným zahájením a s pravotočivým oblým zakončením u základny, průškrť mezi svislicemi, vyhotovený samostatným tahem, umístěn přesně bez výrazných přesahů svislic, či přesah druhé svislice,
- **"h"** - tvar blízký současnému kurzívnímu písmenu (zahájení smyčkou či překrytím tahů v horní části, po ostrém obratu u základny arkádový či ostrý obrat na úrovni středního pásma, který může být přípojný i samostatně psaný), případně perličkovému tvaru (zahájení rovným sestupným svislým tahem bez smyčky, následuje arkádový obrat na úrovni středního pásma), zakončení tvaru pravotočivým obloukem různé délky,

- **"I"** - zvlněné zahájení v levé horní části před svislicí, levotočivé oblé ukončení v dolní části,
- **"i"** - jednoduchý tvar se zřejmou příslušností k současnému kurzívnímu písmenu (drobný náběhový tah před svislým tahem na úrovni středního pásma, u základny kratší koncový tah či propojovací tah k dalšímu písmenu) či perličkovému písmenu

(redukce na svislou čárku s případným zátrhem v zahájení či ukončení); diakritická tečka se mírně opožďuje za písmenem,

- **"í"** - příslušnost k současnému tvaru písmene "j", rovné zahájení či drobný náběhový tah před svislicí (případně přípojnost k předcházejícímu písmenu), smyčka v dolním pásmu nebo rovná svislice zasahující do dolního pásma,
- **"J"** – dvě jednotahové varianty; většinový tvar blízký současnému kurzívnímu či perličkovému tvaru "g" (tvar zasahující do horního a středního pásma bez přesahu do pásma dolního, ovál s přítomností závitů a s oblým levotočivým zakončením u základny, ojediněle tvar se smyčkou zasahující i do dolní zóny) či tvar zcela shodně tvořený jako písmeno "I" – vázáno na vlastní jména „Jarmila“ a „Jan“ ve sp. textu, ve srov. textu např. se jménem "Josef" či s názvem "Jenštejn", "Jemniště" (zvlněné zdobné zahájení v levé horní části před svislicí, levotočivé oblé ukončení v dolní části s výskytem zesíleného zakončení),
- **"j"** - tvar blízký současnému kurzívnímu "g" - zahájení oválem ve středním pásmu s výskytem závitů uvnitř oválu, na ovál navazuje smyčka zasahující do dolní zóny,
- **"K"** – dvojtahový i trojtahový tvar: oblé zahájení v levé horní části odspoda a zvlnění, po kterém následuje ostrý obrat s překrytím tahů a následný šikmý sestupný tah, u základny levotočivý oblouk (nepřípojný) a poté následuje vzestupný, samostatně psaný tah s obloukem v horní části; další variantou je spojitě vyhotovení, kdy po ostrém obratu v dolní části psací pohyb směřuje do vzestupného tahu; jako poslední je vyhotoven kratší mírně vypouklý či rovný šikmý tah (zahájení od místa křížení svislic),
- **"k"** – zahájení rovné i se zátrhy zprava, po tvaru blízkému perličkovému "v" je připojen kratší šikmý sestupný tah směřující k základně,
- **"L"** - příslušnost k současné školní normě s prohnutím úvodního tahu v horní části, zřetelnými smyčkami v horní i dolní části a zvlněným ukončením u základny; v kolmějších tvarech v nadpisu navíc výraznější prohnutí svislice,

- **"I"** - smyčka na úrovni horní zóny, výjimečně překrytí tahů v této části, náběhový tah před smyčkou či zahájení smyčky bez přesahu jejího křížení, koncový oblouk u základny převážně vodorovného směru,
- **„M“** – v levé části oblouk či závit u základny, dva horní špičaté vrcholy s rozevřenými obraty či překrytím tahů, uprostřed mezi vrcholy smyčkový obrat, lokalizovaný mírně nad základnou, zakončení pravotočivým obloučkem,
- **"m"** - oblé arkádové zahájení či kratší náběhový tah s ostřejším obratem, následují dva arkádové vrcholy, koncové zakončení u základny oblým, různě dlouhým tahem,
- **"N"** - tvar levé části odpovídá systému psaní písmen „A, M“, zakončení levotočivým obloukem nad úrovní horního pásma; u některých tvarů (stejně jako u „M“) navíc připojena zdobná vlnovka v levé horní části,
- **"n"** - tvarová asimilace s písmenem "m", oblé arkádové zahájení či kratší náběhový tah s ostřejším obratem, následuje arkádový vrchol, koncové zakončení u základny různě dlouhým, oblým či ostřejším tahem směřujícím vpravo,
- **"O"** - zahájení nahoře či v pravé horní části s výskytem křížení s koncovým tahem, specifické prohnutí v levé části (asimilace s písmenem "C"), samostatně psaný ovál či přípojný tvar smyčkou v pravé horní části (vázanost s tvary horního pásma "b", "h"),
- **"o"** - přípojný či samostatně psaný ovál, v nepřipojných tvarech časté rozlišitelné křížení tahů, přípojnost zprava přes smyčku v pravé horní části oválu s některými tvary písmen (např. "b", "d", "k", "l", "n", "t", "z"),
- **"P"** - prohnutí svislého tahu se zaobleným zakončením u základny, horní část tvořena samostatným širokým obloukem se závitů v levé i v pravé části,
- **"p"** – rovné zahájení i přítomnost zátrhů vedených zleva, dvojtahové varianty se svislým tahem směřujícím do dolní zóny a se samostatně psaným oválem se závitěm či

smyčkou u základny; jednotahové varianty mají obdobný tvar, avšak překrytí tahů v dolní části písmene bez přerušení psacího pohybu,

- **"R"** - prohnutá svislice s levotočivým obloukem u základny, pravá část písmene psaná druhým samostatným tahem s obloukem v pravé horní části (zahájení oblouku závitkem vlevo před svislicí), po oblouku následuje ostrý obrat a následně mírně prohnutý, šikmo dolů směřující tah,
- **"r"** - tvar blízký současnému perličkovému písmenu se zátrhem či zahajovacím tahem zleva, časté překrytí tahů v dolní části, zakončení tvaru rovné i zaoblené,
- **"S"** - tvar blízký hůlkovému písmenu se specifickým prohnutím, v některých tvarech před horním obloukem rovný úvodní tah vytvářející křížením smyčku v horní části,
- **"s"** - tvar blízký perličkovému písmenu s obloukem pouze v dolní části, zahájení první části rovným tahem, ke kterému přiléhá kratší levosklonná čárka; při vázanosti s následným tvarem je připojen hloubený tah směřující k dalšímu písmenu, dále varianty zasahující do dolní zóny (rovné i se specifickým prohnutím),
- **"T"** - svislý tah se zaoblením v levé části u základny, horní tah vzestupný a nadsazený nad svislicí s výskytem zaoblení v levé části,
- **"t"** - svislice s rovným zahájením (i výskyt zátrhů či náběhových tahů zleva) a s pravotočivým obloukem u základny (výskyt smyčkových obrátů blízkých současnému kurzívnímu "t"), průškrt v horní části písmene (rovný i prohnutý, vzestupný i sestupný charakter) s ojedinělým výskytem vlnkových adjustací zleva,
- **"U"** - méně častá frekvence, jednotahové tvary se závitkem v levé horní části a se smyčkovým obratem u základny směřujícím do zvlnění a následného vzestupného tahu se smyčkou v horní části s dalším specifickým prohnutím sestupného tahu; jednotahový tvar blízký současné normě s oblým zahájením tahu vlevo se vyskytuje v nadpisu,

- **"u"** - tvar odpovídá současné písařské normě, písmeno tvořeno dvěma překrytými girlandovými obraty,
- **"W"** - zvlněné zahájení v levé horní části před sestupným tahem, častá smyčkovost v obou dolních obratech i v obratu ve středové části písmene mezi vrcholy, po koncovém vzestupném tahu následuje zaoblené zakončení směřující vlevo (výskyt smyčkových tvarů i v této části),
- **"w"** - kratší sestupný tah s rovným zahájením i se zátrhy, po ostrém obratu u základny následuje girlandový vrchol různé ostrosti, rozevření či překrytí, zakončení v horní části levotočivým obloukem či smyčkou,
- **"y"** - tvar blízký současnému kurzívnímu písmenu, zahájení rovným sestupným tahem i překrytými tahy po zahajovacím vzestupném tahu, po girlandových obratech ve středním pásmu následuje smyčka v dolní zóně; v nadpisech je smyčka vychýlená do levé strany,
- **"Z"** - dvojtahový tvar s průškrtem ve středové části, vlnovky v horní i dolní části, výskyt smyčkových obratů v napojení svislice v horní i dolní části, v nadpisech větší šířka i ostrost obratů,
- **"z"** - tvary zasahující do dolního pásma, prohnuté zahájení v horní části, vlnkově ukončení v dolní části, přípojnost zleva přes vlnkovitou horní část, přípojnost zprava přes průškrť.

Ukázka shody v tvarech písmen "K, N, O, P, S, W, Z, i, z"

Ude za gezerem hora horu
W západny stýhá krage,
Tam - zda ve mu - si w temném boru
Posledně dnes co dítka krage,
Do svého otce w svět vyhnan,
W laupežnickém tam raste z boru.

A/26

Znj - hyne - znj a hyne -
Znj - hyne - znj a hyne zar.

A/32

Stojj hory proti vobě.

A/57

Wečernj jako mág we lúne pustých skal;
Na twari lehký smjch, hluboký w srdci žal.

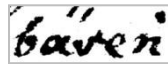
A/68

W odpolednyh hodinách chodil grem po ko-
pach nad novoměstským hrbitorem. Hrá-
ona gest tam adtu výhledka na Prahu;
obvykle při východu a západu slunce
stávej ve obkružej Prahu hory w te-
mnomodrých a různých barvách. W dál-
ce k půlnoci Mlýnský a Hořtal. Snad ode-
hlost gegich, snad vynikřenost gegich na

padu slunce, nebi. Da ždi hrbitornj
k této bráně tahne ve zelenými lúci-
nami a pustými stromjtemi kolem dvou
oramělých kruškových stromů dlouhá
pěvina - daleko - daleko. Zádny po nj

D/1

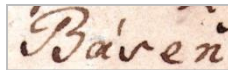
Ukázka shodné techniky psaní vyšších grafických celků

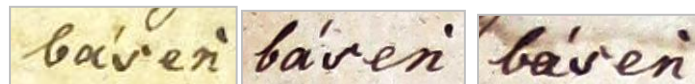
A/67

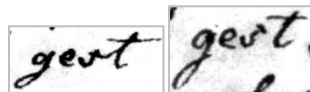
C/1

F/1

G/1, 2, 2

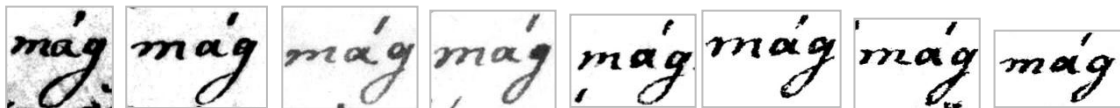
A/26, 67

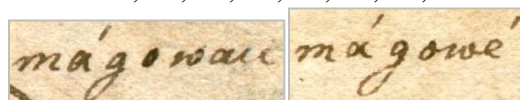
C/1

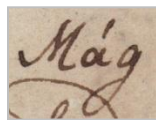
D/1, 2

A/13, 13, 20, 20, 65, 67, 68, 68

C/1

F/1

G/2

лѣтѣмъ лѣтѣмъ лѣтѣмъ лѣтѣмъ лѣтѣмъ

лѣтѣмъ лѣтѣмъ

A/1, 1, 13, 20, 25, 65, 68

лѣтѣмъ

C/1

тихоми тихо тихо тихо

A/18, 20, 25, 65

тиха

C/1

лауку лауке лауку лаука лауку

лаука лауку лауку лаука лауку

лауке

A/13, 13, 13, 14, 14, 14, 20, 20, 68, 68, 68

лаука лауке

C/1

лауку лауку лауку лауко

F/1

далеко далеко

A/15, 16

далеко даlee

C/1

далку далеко далеко

D/1, 2, 2

далеко

F/1

Na základě analýzy písma Máje (text „A“) a srovnávacích ukázek písma K. H. Máchy (texty „B“ až „G“) a vzájemné komparace zjištěných znaků byla konstatována shoda ve všech srovnatelných hlediscích obecné i zvláštní roviny zkoumání. Porovnáváné soubory měly v souhrnu velký rozsah a umožnily posoudit i rozpětí variability rukopisu včetně frekvence jednotlivých variant. I v těchto kvantitativních charakteristikách byla zjištěna shoda. Pro identifikaci pisatele bylo příznivé, že analyzované písmo vykazuje vysokou relativní ustálenost písařských zvyklostí.

Soubor zjištěných shodných znaků v plošném rozložení tahů, měřitelných hodnotách i užitých tvarech písmen pak dovolují stanovit závěr o totožnosti pisatele všech porovnávaných textů.

K tomuto souhrnnému shrnutí je nutno připojit následující poznámky:

Možnosti písmoznaleckého zkoumání negativně omezil časový limit, po který jsme měly posuzovaný sporný text k dispozici, protože vlastní analýza se mohla opírat pouze o naskenované texty, které jakkoli byly kvalitní, neumožňovaly vždy spolehlivě rozlišit vázanost a některé detaily tvoření písmen. Proto také nemohla být při zkoumání plně využita hlediska týkající se kvality provedení jednotlivých tahů. To však s ohledem na rozsah sporného textu i srovnávacích ukázek nebylo na překážku určení samotného pisatelství textů jakožto celku, nicméně to nedostačuje k tomu, abychom mohly potvrdit, že jsme pracovaly s prvopisem textu (s písmem vyhotoveným rukou, tj. mechanickým psacím nástrojem a psacím prostředkem na papír), a abychom mohly vyloučit, že nejde o tisk.

Takové zjištění překračuje oprávnění písmoznaleckého zkoumání týkající se naší odborné specializace, neboť to spadá do znaleckého oboru technického zkoumání dokladů a písemností; v tomto případě pak je prokázání mechanismu vzniku textu prvotní a zásadní záležitostí. Protože výsledky analýzy použitého inkoustu (tiskové barvy) nebyly do doby dokončení tohoto posudku známy, musíme zdůraznit, že výsledky písmoznaleckého zkoumání se vztahují pouze k pisatelství Máchova Máje, nikoliv k autentičnosti sporného textu jakožto prvopisu (originálu).

ZÁVĚR

Na základě prostudování dobových písařských norem, analýzy sporného textu Máje (text „A“), analýzy srovnávacího písma Karla Hynka Máchy (texty „B“ až „G“) a vzájemné komparace sporného a srovnávacího písma jsme dospěly k těmto závěrům.

Písmo sporného textu Máje „A“ (tzv. humanistická polokurzíva) je z hlediska pisatelství jednotné v celém rozsahu, tzn. vyhotovil je jeden pisatel. Krátký přípis na první straně ve znění „Rukopis po K. H. Máchovi / pozůstalý“ psala jiná osoba.

Pisatelem sporného písma v textu „A“ e stejná osoba, která psala srovnávací text „B“ (Zápisník z období 1832 až 1835), text „C“ (Výklad Máje z r. 1836), text „D“ (Deník z 16 až 18. 9. 1835), text „E“ (Fragment Cikánů), text „F“ (Dopis Petru Veselskému ze dne 8. 4. 1836) a text „G“ (dopis nadepsaný „Milý Příteli“ z dubna 1836, adresovaný Antonínu Šimákovi), tj. Karel Hynek Mácha.

K otázce autentičnosti sporného textu, tzn. zda exemplář v držení ing. Jiřího Krouského je skutečně prvopis, se tento písmoznalecký posudek nemůže vyjádřit.

PhDr. Václava Musilová

Znalecký posudek jsem podala jako znalkyně jmenovaná rozhodnutím ministra spravedlnosti ČR ze dne 5. 2. 1991 č. ZT 2067/90 pro základní obor kriminalistika se specializací jazyková expertiza, rozšířeným předsedou Městského soudu Praha č. Spr 329/96 na obor expertiza ručního písma.

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem 2411/2016 znaleckého deníku. Znalečné a úhradu nákladů účtuji podle přiložené likvidace.

Ing. Daniela Šilhová

Znalecký posudek jsem vypracovala jako znalkyně jmenovaná rozhodnutím ministra spravedlnosti ČR ze dne 27.3.2013, č. j. 140/2012-OSD-SZN/14 z oboru písmoznalectví, odvětví písmoznalectví, specializace ruční písmo a z oboru kriminalistika, odvětví kriminalistika, specializace zkoumání ručního písma.

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem 91/2016 znaleckého deníku. Znalečné a úhradu nákladů účtuji podle přiložené likvidace.

